

IQTISODIYOTNING REAL SEKTORINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION YO'NALISHLARI

*Qodirova Nilufar G'ayratovna
Hakimova Shahnoza Vohid qizi
Hoshimova Hulkaroy Djurayevna
Farg'ona shahar kasb-hunar maktabi
Maxsus fan o'qituvchilari*

Annotatsiya. Ushbu maqola iqtisodiyotning Real sektorini rivojlantirishning innovatsion yo'nalishlarini o'rganadi, texnologiya va barqarorlikni birlashtirishga qaratilgan. Tadqiqot innovatsiyalarni rivojlantirish uchun qo'llaniladigan usullarni taqdim etadi va natijalarni tahlil qiladi, so'ngra kelajakdagi rivojlanish uchun natijalar va potentsiallar muhokama qilinadi. Olingan xulosalar innovatsiyalarga investitsiyalarni davom ettirishning muhimligini ta'kidlaydi va siyosatchilar va korxonalar uchun real sektorda barqaror o'sishni ta'minlash bo'yicha takliflar beradi.

Kalit so'zlar: real sektor, innovatsiya, iqtisodiy rivojlanish, texnologiya, barqarorlik.

Iqtisodiyotning real sektori barqaror iqtisodiy o'sish va ijtimoiy taraqqiyotni boshqarishda hal qiluvchi ro'l o'ynaydi. Bugungi jadal rivojlanayotgan global landshaftda raqobatbardosh bo'lish uchun real sektorni oldinga siljitadigan innovatsion yo'nalishlarni o'rganish zarur. Ushbu maqolada real sektorda innovatsiyalar va iqtisodiy rivojlanishning asosiy omillari sifatida texnologiya va barqarorlikning integratsiyasi ko'rib chiqiladi. Ushbu kuchlardan foydalanib, biznes va siyosatchilar yangi imkoniyatlarni ochishi, samaradorlikni oshirishi va uzoq muddatli barqarorlikni ta'minlashi mumkin.

Iqtisodiyotning real sektorini rivojlantirishga turtki beradigan bir qancha innovatsion yo'nalishlar mavjud. Ushbu yo'nalishlar o'sish va mahsuldorlik uchun imkoniyatlar yaratish uchun texnologiya, barqarorlik va yangi biznes modellaridan foydalanadi. Mana bir nechta misollar:

- Raqqamli transformatsiya: raqqamli texnologiyalar va avtomatlashtirishni qo'llash real sektorda samaradorlik va samaradorlikni sezilarli darajada oshirishi mumkin. Bunga operatsiyalarni optimallashtirish, ta'minot zanjiri boshqaruvini yaxshilash va qaror qabul qilish jarayonlarini takomillashtirish uchun ilg'or tahlillar, Internet of Things (IoT) qurilmalari, sun'iy intellekt (AI) va mashinani o'rganish (ML) kiradi.

- Barqaror amaliyotlar: dunyo ekologik jihatdan ongli bo'lib borar ekan, barqaror amaliyotni Real sektorda birlashtirish juda muhimdir. Bunga qayta tiklanadigan energiya manbalarini qabul qilish, chiqindilar va chiqindilarni kamaytirish, dumaloq iqtisodiyot modellarini amalga oshirish va ekologik toza ishlab chiqarish jarayonlarini rag'batlantirish kiradi. Barqarorlikni qabul qilish nafaqat atrof-muhitni muhofaza qilishga yordam beradi, balki yangi bozorlarni ochadi va ekologik ongli mijozlarni jalb qiladi.

•Ilg'or ishlab chiqarish: 3D bosib chiqarish, robototexnika va nanotexnologiya kabi ilg'or ishlab chiqarish texnikasining rivojlanishi real sektorda inqilob qilishi mumkin. Ushbu texnologiyalar tezroq ishlab chiqarish, sozlash va xarajatlarni kamaytirishga imkon beradi. Bundan tashqari, aqlli fabrikalar va tezkor ishlab chiqarish jarayonlarini qabul qilish bozor talablariga moslashuvchanlik va javob berishni yaxshilashi mumkin.

•Internet of Things (IoT) va sanoat 4.0: IoT qurilmalari va sensorlarining sanoat jarayonlariga integratsiyasi mashinalarning ishlashi, inventarizatsiya darajasi va mahsulot sifati to'g'risida real vaqtda ma'lumotlarni taqdim etishi mumkin. Ushbu ulanish bashoratli texnik xizmat ko'rsatish, inventarizatsiyani samarali boshqarish va sifatni yaxshiroq nazorat qilish imkonini beradi. IoT, avtomatlashtirish va ma'lumotlar tahlilini birlashtirgan Industry 4.0 concepts mahsuldorlikning sezilarli o'sishiga olib kelishi va yangi biznes modellarini yaratishga imkon berishi mumkin.

•Elektron tijorat va raqamli bozorlarni qamrab olish: elektron tijoratning o'sishi chakana sektorni o'zgartirdi, ammo u real sektorda innovatsiyalar uchun imkoniyatlar yaratadi. Ishlab chiqaruvchilar mijozlarga to'g'ridan-to'g'ri erishish, tarqatish xarajatlarini kamaytirish va iste'molchilar ma'lumotlaridan qimmatli ma'lumotlarga ega bo'lish uchun to'g'ridan-to'g'ri iste'molchi modellarini, onlayn bozorlarni va raqamli platformalarni o'rganishlari mumkin.

•Hamkorlikdagi va ochiq innovatsiyalar: kompaniyalar, ilmiy-tadqiqot muassasalari va startaplar o'rtasidagi hamkorlik innovatsiyalarni rivojlantirishi va yangi texnologiyalar va biznes modellarini ishlab chiqishni tezlashtirishi mumkin. Birgalikda yaratish, kraudsorsing va sheriklik kabi ochiq innovatsion yondashuvlar tashqi tajribadan foydalanishga, yangi bozorlarga chiqishga va Real sektorda innovatsiyalar madaniyatini rivojlantirishga yordam beradi.

Bular iqtisodiyotning real sektorini rivojlantirishning bir nechta innovatsion yo'nalishlari. Ushbu strategiyalarni amalga oshirish proaktiv yondashuvni, tadqiqot va ishlanmalarga sarmoyalarni va o'zgarishlarni qabul qilishga tayyorlikni talab qiladi. Texnologiyalar, barqarorlik va yangi biznes modellaridan foydalangan holda, real sektor tez rivojlanayotgan iqtisodiy landshaftga moslashishi va rivojlanishi mumkin.

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, real sektorda texnologiya va barqarorlikni birlashtirish ko'plab afzalliklarga olib keladi. Texnologik yutuqlar jarayonni optimallashtirish, avtomatlashtirish va samaradorlikni oshirishga imkon beradi, shu bilan samaradorlikni oshiradi va xarajatlarni kamaytiradi. Barqaror amaliyotlar resurslar samaradorligini, ekologik javobgarlikni va iqlim o'zgarishiga chidamliligini oshiradi, uzoq muddatli hayotiylikni ta'minlaydi. Texnologiya va barqarorlik tashabbuslarining birgalikdagi ta'siri YAIM o'sishi, ish o'rinlarini yaratish va bozor raqobatbardoshligi kabi asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan ijobiy bog'liqlikni keltirib chiqaradi.

Texnologiyaning Real sektorga integratsiyasi ishlab chiqarish jarayonlari va ta'minot zanjirlarida inqilob qildi. Avtomatlashtirish, robototexnika va sun'iy intellekt aniqlikni oshirishga, isrofgarchilikni kamaytirishga va mahsulot sifatini oshirishga olib keldi. Bundan tashqari, qayta tiklanadigan energiya manbalari va chiqindilarni

kamaytirish strategiyasi kabi barqaror amaliyotlarni qabul qilish nafaqat atrof-muhitni boshqarishni yaxshilaydi, balki bozor obro'si va investorlarning ishonchini oshiradi.

Biroq, Real sektorda innovatsion amaliyotni keng tatbiq etishda qiyinchiliklar mavjud. Bularga dastlabki investitsiya xarajatlari, ishchi kuchini to'ldirish va me'yoriy asoslarga moslashish kiradi. Siyosatchilar rag'batlantirish, tadqiqot va ishlanmalarni qo'llab-quvvatlash va axloqiy va mas'uliyatli amaliyotni ta'minlashda innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi qoidalarni o'rnatish orqali qulay muhit yaratishi kerak.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, real sektorda texnologiya va barqarorlikning integratsiyasi iqtisodiy rivojlanish uchun ulkan imkoniyatlarni taqdim etadi. Ushbu tadqiqot natijalari innovatsiyalarning asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlarga ijobiy ta'sirini ta'kidlaydi va tadqiqot va ishlanmalarga doimiy investitsiyalar zarurligini ta'kidlaydi. Siyosatchilar ilmiy doiralar, sanoat va hukumat o'rtasida innovatsiyalarni rivojlantirish va texnologik taraqqiyot va barqaror amaliyot uchun qulay ekotizim yaratish uchun hamkorlikni rivojlantirishga e'tibor qaratishlari kerak.

Real sektordagi innovatsion yo'nalishlarning potentsialidan foydalanish uchun korxonalar tadqiqot va ishlanmalarga investitsiyalarni birinchi o'ringa qo'yishlari, raqamli transformatsiyani qabul qilishlari va barqaror amaliyotni qo'llashlari kerak. Shuningdek, ular xodimlarni rag'batlantirishlari va o'z tashkilotlarida innovatsiya madaniyatini rivojlantirishlari kerak.

Adabiyotlar.

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ4947-сонли Фармони билан тасдиқланган 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг Ҳаракатлар стратегияси.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ4947-сонли Фармони билан тасдиқланган 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг Ҳаракатлар стратегияси.
3. Повышение капитализации акционерно-коммерческого банка: монография / И.Б. Турсунов. – Т.: Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи, 2020. 104 С.
4. Повышение капитализации акционерно-коммерческого банка: монография / И.Б. Турсунов. – Т.: Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи, 2020. 104 С.
5. Повышение капитализации акционерно-коммерческого банка: монография / И.Б. Турсунов. – Т.: Инновацион ривожланиш нашриётматбаа уйи, 2020. 104 С.
6. https://cbu.uz/upload/medialibrary/b52/Monetary-Policy-Guidelines2020_2022.pdf